

กิเลสตายไม่เสื่อม

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๔

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เห็นว่าเป็นพระอรหันต์แล้วยังเสื่อมอยู่อีก ถ้ามันเป็นพระอรหันต์แล้วเสื่อมอีก มันก็ไม่ใช่ความจริง ถ้าเป็นความจริงนะ กิเลสมันตาย คนเราตายแล้วตายเลย เห็นใหม่ ตายแล้วไม่ฟื้น ตายแล้วฟื้นมีส่วนน้อยมาก ถ้าตายแล้วฟื้น

อันนี้ก็เหมือนกัน ส่วนใหญ่ถ้ากิเลสมันตายแล้ว สิ่งของมันตายไปแล้ว ต้นไม้ตายแล้ว เอมันฟื้นอีกไม่ได้เลย ถ้ากิเลสมันตายไปแล้วมันจะฟื้นได้อย่างไร? ถ้าเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา กิเลสมันตายออกไปจากใจ มันจะเสื่อมไม่ได้ มันจะไม่มีวันเสื่อมเลย มันจะเสื่อมเป็นไปอย่างไร? มันจะฟื้นขึ้นมาได้อย่างไรในเมื่อมันตาย เว้นไว้แต่มันไม่ได้ตาย กิเลสมันไม่ได้ตาย มันสลบไปเฉยๆ อย่างนี้ แล้วมันฟื้นขึ้นมา คนๆ นั้นถึงได้มาเขียนตำราไว้ เขียนตำราว่าพระอรหันต์แล้วมันยังเสื่อมได้...

มันเสื่อมไม่ได้หรอก! โดยธรรมชาติแล้วมันเสื่อมไม่ได้ ของมันตายไปมันจะฟื้นขึ้นมา นี่มันเป็นไปไม่ได้เลย อะอะไรไปให้มันฟื้นขึ้นมา? มันวิปัสสนาเข้าไปมันขาด มันชำระขาดออกไปจากใจ มันเห็นความขาดออกไปจากใจ กิเลสมันขาดออกไป

กิเลสมันขาดคือว่ากิเลสมันตาย สิ่งของมันตายไปแล้วมันจะฟื้นขึ้นมา เอาอะไรไปต่อเชื้อให้มันฟื้น? คนตายไปแล้วก็ตายกันไปเลย กิเลสตายแล้วก็ตายเลย มันจะฟื้น มันจะเสื่อมไปไม่ได้ ถ้ามันเสื่อมไปได้

คูสิ คูอย่างเริ่มต้นขึ้นมา อย่างที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “อรูปพรหม” ธรรมที่เจริญแล้วไม่เสื่อม เห็นใหม่ ธรรมที่เป็นถึงที่สุดแล้วไม่เสื่อม มันเป็นอรูปพรหม มันยังเป็นส่วนที่มันเจริญแล้วเสื่อมอยู่ แล้วคนเราผลออกไป ผลอกคิดตัวเองว่าตัวเองสำเร็จไป ถ้าผลอกคิดไปอย่างนั้น

แล้วมันตีกลับขึ้นมา มันตีกลับขึ้นมาถึงจะเสื่อมได้ แล้วกิเลสมันว่าไปนะ แม้แต่ว่าเป็นพระอรหันต์แล้วนะ ยังปรารถนาพุทธภูมิได้ เป็นพระอรหันต์แล้วปรารถนาจะเกิดอีกก็เกิดได้...

มันเป็นไปไม่ได้! มันขาดแล้วมันเป็นไปไม่ได้เลย จะปรารถนาจะมาเกิดอีกก็เป็นไปไม่ได้ ปรารถนาจะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นไปไม่ได้ ตัวอย่างเช่นหลวงปู่มนสิ หลวงปู่มนนะ อาจารย์สอนไว้ อาจารย์เล่าให้ฟังว่า “ท่านก็ปรารถนาพุทธภูมิเหมือนกัน แต่เวลาจะวิปัสสนา เห็นไหม จะย้อนกลับมาวิปัสสนา...”

การวิปัสสนาคือการชำระกิเลส ถ้าเป็นสมถกรรมฐาน ถ้าเป็นพุทธภูมินะ เป็นพระโพธิสัตว์ เขาจะเจริญฌานสมาบัติ เจริญฌานสมาบัตินะ พอฌานสมาบัติมันเกิดขึ้นมันจะรู้สิ่งต่างๆ อันนี้มันเป็นอกัญญา เห็นไหม เป็นโลกียะ เป็นเรื่องของฌานสมาบัติ เป็นเรื่องของโลกเขา มันจะรู้เรื่องต่างๆ ไป แต่ความรู้เรื่องขนาดไหนก็แล้วแต่ มันมีโอกาสพลาดได้ เพราะอะไร?

เพราะมันยังมีกิเลส มีความไม่แน่นอน มันมีความเป็นอนิจจังอยู่ในหัวใจอันนั้น ถ้ามันได้สิ่งนั้นขึ้นมา มันก็ยังคงออกไป มันรู้ได้ แต่ก็ผิดพลาดได้ ความผิดพลาดอันนั้นก็สะสมบุญบารมีไป สะสมบุญบารมีไป แต่มันจะเข้ามาเป็นวิปัสสนาไม่ได้ ถ้ามันเข้ามาวิปัสสนาได้ ถ้าเข้าวิปัสสนา มันจะชำระ

นี่อำนาจวาสนา...มันเหนียวรั้งกันไง มันเหนียวรั้งจะให้ไปเติมพลังอันนี้จนให้ถึงที่สุดขึ้นไป แล้วปรารถนาเป็นพุทธภูมิ ไปองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์ พอพระพุทธรเจ้าพยากรณ์แล้วจะกลับไม่ได้เลย เพราะพระพุทธรเจ้าพยากรณ์แล้ว คำของพระพุทธรเจ้านี้พูดแต่หนึ่งแล้วไม่มีสอง คำขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละพระองค์นะ ตรัสแล้วไม่มีเป็นสองเลย ต้องเป็นหนึ่งไปตลอด เป็นหนึ่งไปตลอด ลองได้พยากรณ์ว่าคนๆ นี้จะเป็นพระพุทธรเจ้าต่อไป นี้จะไม่มีวันกลับเลย ถ้าไม่มีวันกลับแล้วต้องเดินหน้าต่อไป

แต่ถ้ายังมีวันกลับอยู่ เห็นไหม อย่างเช่นหลวงปู่มนสิ พระพุทธรเจ้ายังไม่พยากรณ์ ถ้าย้อนกลับมา เวลาจะย้อนกลับมาวิปัสสนามันเสียตาย มันรู้ นะ จิตของคนถ้าวิปัสสนาไปถึงจุดหนึ่ง มันจะรู้ถึงอำนาจวาสนาของตัวเอง ของตัวเอง สิ่งทีละสะสมมาในตัวเองนะ ความรุงรังของใจเราก็คือรู้ถึงความรุงรังของใจ ความรุงรังของใจมันอยู่ในหัวใจ เห็นไหม มันพะรุงพะรังอยู่

อันนี้พอจิตมันสงบเข้าไป มันก็ไปเห็นอันนั้น ฉะนั้นจิตนิสัยของคนถึงไม่เหมือนกัน เวลาภาวนาไปบางคนจะเห็นนรกสวรรค์ บางคนจะเห็นต่างๆ ไป ไอ้ที่เขาเห็นนั้นเป็นเรื่องของเขา จริงก็ได้ หลอกก็ได้ แต่ส่วนใหญ่หลอก หลอกเพราะอะไร? หลอกเพราะมีอุปาทานอยู่ ถ้าเป็นความจริงนะ มันแว็บๆ พอรู้แค่นั้น มันแว็บพอรู้แล้วเราก็กว้างไว้ แล้ววิปัสสนาไป

แต่ถ้ามันเป็นความหลอก มันจะหลอกให้เราเสียหายไป นี่มันเป็นความหลอก หลอก ออกไปเพราะอะไร?

เพราะจิตดวงนั้นมันยังไม่แน่นอน จิตดวงนั้นยังเป็นอนิจจังอยู่ อันนี้มันเป็นอำนาจวาสนา มันสะสมมาในหัวใจ ถ้าคนเข้าไปถึงจุดนี้จะรู้ ถึงจุดนี้จะรู้แล้ว ถ้ามีสติสัมปชัญญะ เลยผ่านจุดนี้ เข้าไปถึงจะแก้ความลึกลับสงสัยได้

เราเวลาฟังคนที่หัดภาวนากันหรือคนภาวนาใหม่ๆ เราไปฟังว่าจิตเขาเป็นอะไรไปนี่ เราจะฟังมาก เราจะตื่นตื้นตื้นมาก ของเขาเป็นของเขานะ ส่วนจริงก็เปอร์เซ็นต์? แล้วส่วนที่ว่าเขา จินตนาการ เขาคิดคาดหมายไปมันก็เปอร์เซ็นต์?

ฉะนั้น อันนั้นมันถึงว่ามันเป็นอำนาจวาสนา ถ้าผ่านตรงนี้ไปแล้วมันจะไม่เกิดความ คลาดเคลื่อนใจ ถ้าไม่ผ่านตรงนี้ไปมันยังมีความคลาดเคลื่อน แล้วก็หมุ่นเวียนกันอยู่ตรงนี้ เป็นอยู่ ตรงนี้ไป นี่มันถึงว่าไม่ยกขึ้นวิปัสสนา

ถ้ายกขึ้นวิปัสสนา อย่างเช่นหลวงปู่มั่นที่ว่า เวลายกขึ้นวิปัสสนามันอาลัยอาวรณ์ เสร็จแล้ว ก็ทำ ถ้าวิปัสสนาไปแล้ว วิปัสสนาไปมันจะขาดออกไป กิเลสมันจะขาดออกไปจากใจ ขาดออกไป จากใจ คำว่า “ขาดออกไปจากใจ” คือฆ่ามัน คือว่ามันตายไป มันตายไปแล้วมันจะไม่มีทางฟื้นมา ได้อีกเลย

ถ้ามันเป็นตามความเป็นจริงนะ เป็นสัจจะจริง มันจะฟื้นอีกไม่ได้ พระอรหันต์จะไม่มีวัน เสื่อม พระอริยบุคคลแต่ละชั้นตอนไม่มีวันเสื่อม เพราะมันเป็นอกุปปธรรม จะไม่มีวันเสื่อมจาก ตรงนั้นเลย ยกเว้นไว้แต่ผู้ที่เข้าไม่ถึงแล้วจินตนาการ เอาคาดหมาย เห็นไหม ถ้าการคาดหมาย มัน ไม่ใช่เสื่อมนะ มันไม่จริงตั้งแต่เริ่มต้น มันพลาดมาตั้งแต่ต้นแล้วว่ามันไม่จริงแล้วมันคาดหมายไป ถ้าคาดหมายไป มันก็ต้องแสดงตัวออกมาแน่นอน

อันนั้นมันเป็นเรื่องของเขา เรื่องของเขาคือว่าตำราเป็นอย่างนั้น ถ้าเราไปคิดอย่างนั้นปั๊บ เราก็ไม่มีคุณค่าอะไร คุณค่าของศาสนธรรมคือคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ้นสุดของในศาสนาเรา ความปรารถนาสูงสุดของแต่ละดวงใจคือการสิ้นสุดทุกข์ไง แล้วถ้าสิ้นสุดทุกข์แล้วถ้ายังกลับมาเกิดได้อีก กลับมาเป็นได้อีก มันจะไปสิ้นสุดทุกข์ตรงไหน? เชื่อมันยังมีอยู่ มันจะไม่สิ้นสุดทุกข์ละสิ เชื่อมันต้องดับ ดับเชื้อโดยสาร์ออกอก ไม่มีสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น

ธรรมดาของใจนี้มันไม่มีวันตาย มันหมุนกลิ้งไปในวัฏวน เห็นไหม ในการเกิดและการตาย ในการเกิดและการตาย ใจดวงนี้ไม่เคยตาย แต่สภาวะที่มันเปลี่ยนแปลง มันจะมีสิ่งนี้ตลอดไป ไม่มีวันที่สิ้นสุด ถ้าไม่มีการแก้ไข ไม่มีวันที่สิ้นสุด

แต่เวลาทำถึงที่สิ้นสุดแล้ว พอกิเลสมันตายออกไปจากใจ เห็นไหม ใจดวงนั้นมีความสุข โดยสมบูรณ์ จะไม่มีวันกลิ้งไปอีกแล้ว เพราะใจมันไม่เคยตายโดยธรรมชาติของมัน ธรรมชาติของดวงใจนี้ไม่เคยตายไป แต่กิเลสที่เกิดตายเกิดตายในหัวใจดวงนั้น แล้วถ้ามีธรรมขึ้นมา ธรรมในดวงใจดวงนั้นสมบูรณ์

ถ้าธรรมในใจสมบูรณ์ขึ้นมาแล้วกิเลสมันตายไป มันจะฟื้นขึ้นมาได้อย่างไร? มันจะเสื่อมสภาพไปได้อย่างไร? มันจะแปรสภาพไปได้อย่างไร? ถ้าแปรสภาพไปอย่างนี้ ศาสนามันก็โกหกละสิ

ศาสนานี้ไม่ใช่โกหก ศาสนานี้ของจริง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเมตตาธรรมขนาดนั้น ไม่เคยโกหกใคร แล้ววางหลักตามความเป็นจริงไว้ถูกต้องแม่นยำ เราทำเข้าถึงหลักความเป็นจริง มันจะถูกต้องแม่นยำนั้น

ที่นี้คนมันเข้าถึงได้โดยส่วนน้อย ที่นี้พอคนที่เข้าไปถึงส่วนน้อย มันถึงว่าไม่มีพยานหลักฐานเอามายืนยันกันไง ไม่มีพยานหลักฐานว่ามันจะเป็นไปตามสภาวะตามความเป็นจริง ในตามตำราถ้าเราเชื่อตามศุตมยปัญญาะ เราค้นพระไตรปิฎกนี้ ในพระไตรปิฎกก็บอกไว้แล้ว “อกุปฺปธรรมมันจะไม่เสื่อม”

ถ้าเราเชื่อพระไตรปิฎก เราเชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เชื่อพระไตรปิฎกไว้ก่อน เราจะไม่โดนเขาหลอก ถ้าเราไม่เชื่อพระไตรปิฎก มันตำราเขียนมา แล้วพอตำราเขียนมา คนเขียนมันน่าเชื่อถือไม่น่าเชื่อถือ? แล้วเขียนมาบ่อยเข้าเราก็จะเขวไปไง พอเราเขวไป เห็นไหม

เราขับรถขึ้นไปเชียงใหม่ แต่เราขับรถลงได้ มันจะถึงเมื่อไหร่? แล้วเมื่อไหร่จะถึง? ถ้าเราขึ้นไปเชียงใหม่ เราต้องขับรถขึ้นไปทางเชียงใหม่ แล้วมันถึงเชียงใหม่ นี่จะขึ้นไปเชียงใหม่แต่ขับรถลงได้ ความมันเขวไป หัวใจนี้ความปรารถนามันเขวไป การประพฤติปฏิบัติเรานั้นจะไม่ได้ผลตรงนี้ไง ตรงที่เราไขว้เขว เอ้อๆ เอ...ก็ทำให้เนิ่นช้าแล้ว มันเป็นไปอย่างนั้นหรือ? ถ้าทำอย่างนั้นแล้วมันจะเป็นประโยชน์อะไรขึ้นมา?

มันเจริญแล้วเสื่อมเหมือนกับเราปกตินี้แหละ เห็นไหม เวลาหัวใจมันพัฒนาขึ้นมา มันดีขึ้นมา มันก็เป็นคนมีคุณธรรมสูงส่งเลย แต่เวลาความคิดที่มันฝ้ายดำมันเกิดขึ้นมา ทำไมมันเปลี่ยนสภาพไปล่ะ? มันต่างอะไรกัน? แล้วที่ทำเจริญขึ้นไปแล้วขนาดนั้น ทุ่มเทศขนาดนั้นแล้วมันเสื่อมมาได้ยังไง?

มันไม่มีวันเสื่อม! มันจะไม่มีวันเสื่อมเด็ดขาด มันจะเป็นธรรมชาติของมันอยู่อย่างนั้น จะเสื่อมไปไม่ได้เลย มันยืนยงกันที่ว่าครูบาอาจารย์ทำแล้วหนึ่ง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปแล้วไม่กลับมาเกิดอีก

แต่ในประวัติหลวงปู่มั่น เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาสอน เวลาท่านมาท่านจะมาได้ในสมมุติ มาในสมมุติคือว่ามาในขั้นไหน ในประวัติหลวงปู่มั่น เห็นไหม หลวงปู่มั่นก็สงสัยอยู่ สงสัยว่าทำไมพระพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้วมาได้ยังไง? มาได้อย่างไร?

เพราะใจไม่เคยตาย ฟังสิ! ฟังว่าแต่เดิมว่าใจไม่เคยตาย เห็นไหม ขั้นก็คือว่าความคิดของเรา มันขาดออกไปตั้งแต่วิปัสสนาขาดออกไป พอขาดออกไป มันขาดออกไปแต่มันขาดมี คำว่า “ขาดสูญ” คือกิเลสมันสูญไป กิเลสระหว่างธาตุกับขันธมันสูญไป แต่มันขาดมี ขาดมีมันถึงจะสื่อได้

ถ้ามาในขั้น มาในบัญญัติ เห็นไหม มาในสมมุติละ สมมุติมีอยู่ แต่สมมุตินี้ขาดออกไปจากใจ เป็นผู้ใช้สมมุติ เหมือนเจ้าของสวนนะ เจ้าของสวน เห็นไหม สวนที่เกิดขึ้นในสวนทั้งหมดเป็นสมบัติของเรา ทีนี้ถ้าเราไม่เอาสมบัติของเรา เราทิ้งไว้ให้คนอื่นเขาใช้ประโยชน์ก็ได้เหมือนกัน อันนี้ก็เหมือนกัน ในเมื่อขันธกับจิตมันไม่ใช่อันเดียวกัน แต่มันมีอยู่ในหัวใจดวงนั้น

ถึงว่าคำว่า “สมมุติ” พระอรหันต์มีสมมุติอีกหรือ? พระอรหันต์ขาดไปแล้วเอาสมมุติมาจากไหน? สมมุติไม่มีในหัวใจนั้นเด็ดขาด สละขาดออกไป แต่เวลาสติสัมปชัญญะมันพร้อมนะ

ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้มาแล้วอีก ๔๕ ปี ใช้อะไรสอนโลก? ก็ใช้ชั้นนั้น สอนโลก

เวลามันกระเพื่อมออกไป จิตมันกระเพื่อมออกไปรับรู้ชั้น ถ้ารับรู้ชั้นมันก็เป็นอารมณ์ ออกไป ถ้าจิตไม่กระเพื่อม จิตมันอยู่ของมัน นั่นนะนิพพาน นิพพานคงที่ นิพพานนิ่งอยู่อย่างนั้น แต่เวลาสิ่งที่จะสื่อออกมามันก็ต้องอาศัยชั้น สื่อออกมาโดยอาศัยชั้นนี้สอนของเขาออกไป แล้ว มันดับไปอย่างนั้น มันดับขาดออกไป นี่สุภาทิเสสนิพพานอยู่ของเขอย่างนั้น

แต่ในเมื่อมีความจำเป็นจะต้องสั่งสอน จะต้องบอกกล่าวกัน บอกกล่าวกับผู้ที่มีอำนาจ วาสนาที่จะเป็นประโยชน์กับศาสนาไป นี่มาโดยมโนสัญเจตนาหาร มโนนี้ก็ทิ้งแล้ว มโนนี้ไม่มี ขึ้นรูปใหม่ไป อาศัยชั้นมาไง อาศัยชั้นเข้ามาสืบทอด อาศัยเข้ามาสืบทอดเข้ามา นั่น มันอาศัยขึ้นมา เพื่อทำประโยชน์ แต่จะไม่มาอยู่กับโลก จะไม่มีวันเสื่อม จะไม่มีการมาวนเวียนในโลกนี้ ไม่มีทาง เป็นไปไม่ได้เลย เป็นไปไม่ได้

เพียงแค่เรื่องของศาสนา เรื่องความคิด เรื่องประโยชน์ของศาสนา เรื่องจรโรงศาสนา เรื่องของสัตว์โลกใจ เรื่องพอเป็นผลบวกขึ้นมาจะมานะ น้อยส่วนมากที่จะมาสื่อกับผู้ที่มีอำนาจ วาสนา สื่อกับผู้มีบุญใจ ผู้มีบุญญธการ ผู้ที่จะจรโรงศาสนา ผู้ที่ทำศาสนาให้เจริญขึ้นมา จะสอน มาอย่างนั้น จะบอกกล่าวจะบอกเคล็ดมาอย่างนั้น บอกเคล็ดมา

ในครั้งพุทธกาลก็มีที่ว่าสื่อมา สื่อว่าพระนาคิตะเดินจงกรมอยู่ เห็นไหม อันนั้นเทวดามา บอก เครื่องญาติมาบอก มาบอกเพราะมาเตือนสติใจ มาเตือนสติให้ตัวเองเข้าใจว่าหลักการควรจะทำอย่างไร (เทพสิ้นสุดเพียงเท่านี้)